

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΦΙΛΙ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΞΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ,
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

ΕΒΡΑΒΕΥΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ

ΕΤΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ
1937

Ε.Υ.Δ. της Κ.ε.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.α.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ
ΤΩΝ ΕΝ ΗΠΕΙΡΩ ΚΑΙ ΑΛΒΑΝΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ Κ/ΠΟΛΕΩΣ

ὕπὸ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

Καταρτίσας ἐπὶ τῇ βίσει πρωτίστως τῶν πατριαρχικῶν κωδίκων ἐπισκοπικῶς καταλόγους τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Πατριαρχείου Κ/Πόλεως ἠρξάμην ἀπὸ τινος χρόνου τῆς τμηματικῆς δημοσιεύσεως αὐτῶν ἐν περιοδικοῖς τοῦ ἐξωτερικοῦ*. Ἡ παροῦσα ἐργασία, ἀναφερομένη εἰς διασωθείσας ἐν Ἡπείρῳ καὶ Ἀλβανίᾳ ἐπαρχίας τῶν τελευταίων αἰῶνων, ἀναγράφει ἐν ὄλῳ 19 τοιαύτας, αἵτινες εἶναι: 1) Ἄρτα (καὶ Ναύπακτος), 2) Βελέγραδα, 3) Βελλὰ-Κόνιτσα, 4) Βουθρωτὸν (καὶ Γλυκὴ), 5) Γηρομέριον, 6) Γκόρα-Μόκρα, 7) Δρυϊνούπολις, 8) Δυρράχιον, 9) Δωδώνη, 10) Ζαγόριον, 11) Ἰωάννινα, 12) Κορυτσά, 13) Μέτσοβον, 14) Νικόπολις-Πρέβεζα, 15) Παραμυθία, 16) Πωγωνιανή, 17) Φιλιῦται, 18) Φωτική, 19) Χειμάρρα-Δελβίνον.

Κ/Πολις, Φεβρουάριος 1937

1) ΑΡΤΑ (καὶ ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ)

Ἐκ τῶν ἐπισκοπῶν ἀρχικῶς τῆς μ/λεως Κορίνθου ἢ Ναύπακτος ἐγένετο ἔπειτα (ἴσως ἀπὸ τοῦ ε'. αἰῶνος) μητρόπολις ἀντικαταστήσασα τὴν καταστραφεῖσαν (ι'. αἰῶν) μ/λιν Νικοπόλεως καὶ μετὰ τῶν ἐπισκοπῶν τῆς τελευταίας ταύτης γνωριζομένη ἐφεξῆς ὡς μητρόπολις τῆς Παλαιᾶς Ἡπείρου. Μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν ἀπόσπασιν τῆς Ναυπάκτου ἀπὸ τῶν βυζαντι-

* Ἐδημοσιεύθησαν ἐν τοῖς Ἑρακικοῖς Ἀθηνῶν (τόμ. 5', 1936): «Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Α. καὶ Δ. Θράκης», καὶ (τόμ. Η', 1936) «Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Βορ. Θράκης», καὶ ἐν τῷ Ἐκκλησιαστικῷ Φάρῳ Ἀλεξανδρείας (1935) «Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης». Ἐδόθησαν πρὸς δημοσίευσιν οἱ ἐπισκ. κατάλογοι τῆς ἐν «Δωδεκανήσῳ Ἐκκλησίας».

νῶν (1285) ἢ τότε εἰς μ/λιν ὑψωθεῖσα ἐπισκοπὴ Ἰωαννίνων κατέλαβε τὸν τόπον τῆς μ/λεως Ναυπάκτου, ὑπαχθεισῶν ἀργότερον (1365) τῇ νέα ταύτη μ/λει καὶ πασῶν τῶν ἐπισκοπῶν ἐκείνης. Ἀπὸ τοῦ 1367 ἀρχεται καὶ αὐθις σειρὰ μητροπολιτῶν Ναυπάκτου, ὀρισθέντος ἅμα τότε συνοδικῶς ὅπως ὁ μ/της Ναυπάκτου ἔχη «τὴν ἑαυτοῦ καθέδραν ἐπὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν ἀγνωτάτης ἐπισκοπῆς τῆς ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ Ἀρτης». Πάντως ἔκτοτε ἐπεκράτησεν ὁ τίτλος «Ναυπάκτου καὶ Ἀρτης», πολὺ δὲ ἀργότερον ὁ οἰκεῖος ἀρχιερεὺς ἐγνωρίζετο μᾶλλον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀρτης». Κατὰ Ἰούνιον 1808, ἀξιώσει τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ Ἰωαννίνων, ἠνώθη ἡ μ/λις Ν. καὶ Ἀρτης τῇ μ/λει Ἰωαννίνων μέχρις Ἰουνίου 1813, ὅτε καὶ αὐθις ἀπετέλεσεν αὐτοτελῆ μητρόπολιν. Κατ' Ἀπρίλιον 1829 περιελθούσης τῆς Ναυπάκτου εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ Ἀρτα παρέμεινε μητρόπολις τοῦ Π. Κ/πόλεως. Μετὰ τὴν νέαν ὀροθεσίαν Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος τὰ μὲν ἐναπολειφθέντα τῇ Τουρκίᾳ μέρη τῆς ἐπαρχίας Ἀρτης ἀπετέλεσαν κατ' Αὐγούστον 1881 τὴν μητρόπολιν Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, τὰ δὲ περιελθόντα εἰς Ἑλλάδα λοιπὰ μέρη τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας ὑπήχθησαν κανονικῶς τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ἀποτελέσαντα ἰδίαν ἀρχιερατικὴν περιφέρειαν (μητροπόλεως—ἀρχιεπισκοπῆς 1894—ἐπισκοπῆς 1900—καὶ πάλιν μητροπόλεως ἀπὸ τοῦ 1922). Ἡ μητρόπολις Ἀρτης κατεῖχε τὴν κε' θέσιν ἐν τῇ Συνταγματικῇ τῶν μητροπόλεων, ὃ δὲ τιλοῦχος αὐτῆς ἐφημιζετο «*ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Αἰτωλίας*»¹.

ΣΗΜ.—Ἀπὸ τοῦ 1833 ἡ ἐπαρχία Ναυπακτίας ἐμφανίζεται ὡς ἐπισκοπὴ Ἀκαρνανίας, τῇ ὁποίᾳ προσηρτήθη (1841) καὶ ἡ προσωρινὸν χαρακτῆρα φέρουσα ἐπισκοπὴ Καλλιδρόμης. Κατὰ Ἰούλιον 1852 ἰδρύθη ἡ ἐπισκοπὴ *Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας*, διαλυθεῖσα τῷ 1900 καὶ πάλιν ἀποκατασταθεῖσα τῷ 1910, προαχθεῖσα δὲ εἰς μητρόπολιν τῷ 1922.

1) G. P a r t h e y Hieroclis Synecdemus κλ. Berolini. 1866 σ. 10, 97, 121, 134, 186, 198, 218, 228, 229, 239, 260, 301.—H. G e l z e r Ungedruckte u. ungenügend veröff. Texte der Notitiae Episcopatum κλ. München. 1901 σ. 551, 570, 598, 608, 628.—*τοῦ αὐτοῦ* Georgii Cyprii κλ. Lipsiae. 1890 σ. 58.—Σύνταγμα ἰ. κανόνων κλ. *Ράλλη καὶ Ποτλῆ* τόμ. Ε' 474, 492, 500, 530, 592.—*Χρυσάνθου* Ἱεροσολύμων συνταγματίου 1716 σ. 73.—*Ὀρθοδοξία* περιοδ. ἐν Κπόλει τόμ. Γ' 233.—*Ἀρχιμ. Χρυσ. Παπαδοπούλου* αἱ ἐπαρχίαι τοῦ Π. Κπόλεως κατὰ τοὺς μέσους χρόνους. Ἀθήναι. 1923 σ. 22.—*τοῦ αὐτοῦ* ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀθήναι. 1920 σ. 8, 77, 420.—Acta Patriarch. κλ. M ü l l e r - M i k l o s i c h Α'. 93, 468, 472, 493, 587.—*Μ. Γεδεῶν* Πατριαρχ. Πίνακες. Κπολις 1890 σ. 381, 433, 434, 616, 619.—*Μ. Ε. Ἐγκ.* Ε'. 676. ΙΒ'. 343. ΙΗ'. 100.—*Μ. L e Q u i e n* Oriens Christianus. Parisiis 1740 τόμ. ΙΙ. 199.—*Μ. Ἀρτης Σεραφεῖμ* Δοκίμιον ἱστορικῆς περιγραφῆς περὶ Ἀρτης καὶ Πρεβέζης. Ἀθήναι 1884.—*Ἐκκλ. Ἀλ. Α'* (1881) 251. Β' 586.

Μανθαῖος, ἀναφερόμενος κατὰ Ἰανουάριον 1467².

Δωρόθεος, κατὰ Ἰούνιον 1477³.

Κύριλλος, τῷ 1550⁴.

Γαβριήλ, τῷ 1561⁵.

Ἰωακείμ, κατὰ Ἰανουάριον 1565⁶.

Δαμασκηνός, τῷ 1574⁷.

Ἰωακείμ, κατὰ Μάρτιον 1585⁸.

Μακάριος, κατὰ Μαΐον 1590⁹.

Γαβριήλ, ἀναφερόμενος κατὰ Ἰούνιον 1601. Τούτου «τὸ ζῆν ἀποβαλόντος πρὸ ὀλίγου»¹⁰, ἐξελέγη (8 Ἰουνίου 1633) «ὁ ἱερώτατος μ/της Διδυμοτείχου κὺρ *Λαυρέντιος*»¹¹.

Λαυρεντίου «παραιτήσιν οἰκειοθελῆ καὶ ἀβίαστον ποιησαμένου»—ἐξελέγη (Ἰούλιος 1637) «ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Βουδίτζης κὺρ *Ἀκάκιος*»¹².

Ἀκακίου «τὸ ζῆν ἀποβαλόντος καὶ εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς ἀπελθόντος»—ἐξελέγη (9 Σεβρίου 1643) «ὁ πρ. Σερρών κὺρ *Γαλακτίων*»¹³.

Γαλακτίωνος «παραιτήσιν οἰκειοθελῆ καὶ ἀβίαστον ποιησαμένου»—ἐξελέγη (27 Ἰανουαρ. 1647) «ὁ ζῆν ἱερομόναχος κὺρ *Γαβριήλ Βλάσιος*»¹⁴.

Γαβριήλ «τὸ κοινὸν ἀποδόντος χρέος καὶ πρὸς τὰς οὐρανίους μονὰς ἀπάραντος»—ἐξελέγη (18 Ἰουλίου 1660) «ὁ δσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κὺρ *Βαρθολομαῖος*, ὁ πρωτοσύγκελλος ἐκείνου»¹⁵.

2) *Μ. Σάρδεων Γερμανοῦ* συμβολή εἰς τοὺς πατρ. καταλόγους Κπόλεως. Βιβλίον Α'. Κπολις 1935 σ. 16.

3) Παράρτημα ΙΖ' τόμ. περιοδ. Ἐ. Φ. Συλλ. Κπόλεως σ. 20.

4) *Α. Κεραμέως* Μαυρογορδάτειος βιβλιοθήκη Α' 156.

b) *W. R e g e l* analecta Byzantino-Russica. Petropoli 1891 σελ. 79.

6) *Μ. Σάρδεων Γερμανοῦ* ὡς ἄνωτ. σελ. 38.

7) *Α. Κεραμέως* ἱεροσ. βιβλ. Δ' 298.—*M. L e Q u i e n* ὡς ἄνωτ. ΙΙ' 201.

8) *Π. Ζερλέντου* περὶ Ἑλλήνων ἐκ τῶν Μαρτίου Κρουσίου Σουϊκικῶν Χρονικῶν. Ἀθήναι 1922 σ. 22.

9) *W. R e g e l* ὡς ἄνωτ. σ. 88.

10) *Κώδ. Πατρ. Ἀρχιεοφ. Α'* 28, 49, 61, 74, 77, 88, 99, 109, 108, 115, 158.—Μαυρογ. βιβλ. *Α. Κεραμέως* ὡς ἄνωτ. σ. 173.—*τοῦ ἀντιοῦ* Ἱερ. βιβλ. Δ' 12. 20.

11) *Νομ. Συναγωγὴ* χειρόγραφος ἐν τῷ ἐν Κπόλει Ἀγιοταφ. Μετοχίφ φ. 816.—*Κ. Σάθα* Μεσαιων. βιβλιοθ. Γ' 569.—*Κώδ. Π. Ἀρχ. Α'* 247.

12) *Νομ. Συναγ.* ὡς ἄνωτ. σ. 821.—*Κώδ. Π. Ἀρχ. Β'* 813.—*Σάθα* ὡς ἄνωτ. σ. 572.

13) *Νομ. Συναγ.* 124.—*Σάθα* Γ' 576.—Ὁ Γαλακτίων παρηγήθη τῇ 27 Ἰανουαρίου 1647 (*Ν. Συν.* 282.—*Σάθα* Γ' 580).

14) *Ν. Συν.* 232.—*Σάθα* Γ' 580.

15) *Ν. Συν.* 255.—*Ἠπειρ. Χρον.* Β' 100.—*L e Q u i e n* ΙΙ' 202.—*Ἀρχιμ. Κ. Δελικάνη* Πατρ. ἔγγραφα Κπόλεως τόμ. Β' 878, Γ' 340.—*Κώδ. Π. Ἀρχ. Δ'* 488.—*Α. Κεραμέως* ἱερ. βιβλ. Α' 809, 836.

Βαρθολομαίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος—ἐξελέγη (Ν/βριος 1691) ὁ δσιώτατος ἱερομόν. *Μελέτιος*¹⁶.

Μελετίου «ἀποδράντος αὐτόθεν, εἶτα καὶ καθαιρεθέντος καὶ ξένου καὶ ἄλλοτρίου καταστάντος ταύτης»—ἐξελέγη (19 Φεβρ. 1697) «ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Μετρῶν κὺρ *Μακάριος*»¹⁷.

Μακαρίου «παραιτηθέντος αὐτῆς οἰκειοθελῶς»—ἐξελέγη (5 Ἰουλίου 1697), «ὁ δσιώτ. ἐν. ἱερομον. καὶ πνευματικοῖς κὺρ *Γρηγόριος*»¹⁸.

Τὸν *Γρηγόριον* διεδέχθη κατὰ 8/βριον 1703 ὁ ἀρχιεπίσκοπος πρ. Σαντορήνης *Νεόφυτος*¹⁹, καὶ τοῦτον παραιτηθέντα κατὰ Δ/βριον 1722 ὁ ἐπίσκοπος Βελλᾶς *Ἰωαννίκιος*²⁰ καὶ τοῦτον θανόντα διεδέχθη κατ' Ἀπρίλιον 1727 ὁ ἱερομόν. *Παρθένιος* πρωτοσύγκελλος τῆς μ/λεως Λαρίσσης²¹.

Παρθενίου «τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος καὶ εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς μεταστάντος» ἐξελέγη (Φεβρ. 1756) «ὁ πανοσιώτ. ἐν ἱερομονάχοις κὺρ *Παῖσιος*, ὁ χρηματίσας δευτερεύων τῆς αὐτῆς μ/λεως»²².

Παΐσιου «τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος καὶ πρὸς τὰς αἰωνίους μονὰς μεταστάντος» — ἐξελέγη (Ἰούλιος 1769) «ὁ πανοσιώτ. ἱερομόν. κὺρ *Ἰακώβος*, ὁ καὶ πρωτοσύγκελλος Ἀρτης χρηματίσας»²³.

Ἰακώβου «τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος καὶ πρὸς τὰς αἰωνίους μονὰς μεταστάντος» — ἐξελέγη (Ν/βρ. 1779) «ὁ δσιώτατος ἐν ἱερομον. κὺρ *Μακάριος*»²⁴.

16) *Ἀρτης Σεραφεῖμ* ὡς ἀνωτ. σ. 109.—*Μ. Ε. Ἐγκ. Β'* 185.—Καθαιρεθεὶς κατὰ Φεβρ. 1697 ἠθωώθη τῷ 1701 λαβὼν καὶ ἔχων «τὸ ἐνεργοῦν τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ ἀκωλύτως καὶ ἀνεμποδίστως, ἐκτὸς τῆς ἐπαρχίας Ναυπάκτου καὶ Ἀρτης...» (Κώδ. Π. Ἀρχ. Γ' 18.—*Ἀρτης Σεραφεῖμ* ὡς ἀνωτ. 351) καὶ ἀργότερον ὡς πρ. Ἀρτης ἐκλεγεὶς μ/της Ἀθηνῶν (*Ρωμανὸς ὁ Μελωδός*, περιοδ. ἐν Παρισίοις τόμ. Α' 1932 σ. 179.—*Μ. Ε. Ἐγκ. ΙΣΤ'* 868).

17) Κώδ. Γ' 19. Μὴ δυνηθεὶς ἵνα μεταβῆ εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ παρητήθη κατὰ Ἰούλιον 1697. Ἀργότερον, τῷ 1700, Καλλίνικος Β' ἠκύρωσε συνοδικῶς τὴν γενομένην μετάθεσιν ὀρίσας ὅπως ὁ «Μακάριος... ἔχη ἄδειαν ἐλευθέρως καὶ ἀνεμποδίστως μετατεθῆναι ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς Μετρῶν εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν ἀπροκριματίστως...», μετετέθη δὲ πράγματι ὡς πρ. Μετρῶν εἰς τὴν μ/λιν Ἀγχιάλου τῇ 28 Ἀπρ. 1700 (Κώδ. Γ' 21, 49, 50.—*Ἀρτης Σεραφεῖμ* ὡς ἀνωτ. σ. 354.—*Θεολογία* περιοδ. ἐν Ἀθήναις τόμ. ΣΤ' 1935 σ. 93).

18) Κώδ. Γ' 21.—*Δελτίον* ἱστορ. καὶ ἐθνολ. ἐταιρείας τῆς Ἑλλάδος τόμ. Γ' Ἀθῆναι 1889 σ. 470.

19) *Ρωμανὸς ὁ Μελωδός*, ὡς ἀνωτ. σ. 179, 194, 199. — *Α. Κεραμέως* ἱερ. βιβλ. Α' 214, 215.

20) *Ἀπόθι* σ. 199, 237. Ἀπέθανε τῇ 9 Ἀπρ. 1727 (*Θεολογία* τόμ. ΙΔ' 1936 σ. 101).

21) *Θεολογία* ὡς ἀνωτέρω σ. 198.

22) Κώδ. Δ' 190.

23) Κώδ. Ζ' 8.

24) Ζ' 116.

Μακαρίου «μετατεθέντος λόγω προβιβασμοῦ κανονικῶς εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγίωτ. μ. Δέρκων»—ἐξελέγη (Μάρτ. 1794) «ὁ ὁσιώτ. ἐν ἱερομον. κὺρ Ἰγνάτιος»²⁵.

Ἰγνατίου «ἐκ τινῶν περιστάσεων καὶ ἀναγκῶν ἐπειγουσῶν ἀπελαθέντος καὶ ἀπομακρυνθέντος τῆς ἐπαρχίας ταύτης»—ἐξελέγη (Ἀπρίλ. 1806) «ὁ πανοσιολογ. Μ. Ἀρχιδιάκ. τῆς ἁγίας τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας κὺρ Πορφύριος»²⁶.

«Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ἡ ἁγίωτ. μ/λις Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης, καίτοι ἐξ ἀρχῆς ἴδιον ἔχειν ἀρχιερέα ταχθεῖσα, μόνῳ τῷ οἰκουμενικῷ ὑποκειμένη θρόνῳ, ἅτε λαῶ εὐσεβεῖ κομῶσα καὶ πρὸς ζωάρκειαν ἴδιου ἀρχιερέως ἱκανῆ ἐν τοῖς μάλιστα οὖσα, ἔσχε μὲν γνήσιον καὶ νόμιμον ἀρχιερέα καὶ κυριάρχην τὸν ἐν δυσὶν ἔτεσιν ἀρχιερατικῶς ἐν αὐτῇ προστάντα ἱερώτατον μ/την Ν. καὶ Ἄρτης, τὸν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸν ἡμῶν ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν κὺρ Πορφύριον, περιστάσεις δ' ὁμοῦς τινὲς μεσολαβήσασαι τὴν μὲν αὐτοῦ ἱερότητα ἠνάγκασαν στερηθῆναι τῆς γνησίας αὐτοῦ ταύτης ἐπαρχίας, αὐτὴν δὲ τὴν ἐπαρχίαν ἐνωθῆναι, παρὰ τὸ εἰκός, μετὰ τῆς γειτνιαζούσης ἐπαρχίας τῶν Ἰωαννίνων, ἣτις ἔνωσις καὶ παρετίθη περίπου εἰς τέσσαρας χρόνους, ἀλλ' ἤδη τῶν ἀντιξίων ἐκείνων περιστάσεων ἔξομαλισθεισῶν, ἐλέῳ Θεοῦ τοῦ τὰ ἀδύνατα δυνατὰ ποιοῦντος καὶ τὰ δοκοῦντα δυσχερῆ εἰς ὁδοὺς λείας μετασκευάζοντος, διεσπίσθη καὶ διεχωρίσθη ἀπὸ τῆς ἐνώσεως ἐκείνης, ἵνα μὴ ἐν δυσὶ σώμασι μία φαίνεται κεφαλή ἀτάκτως, καὶ τὴν οἰκείαν ἀπέλιβε τάξιν· κοινῇ οὖν γνώμῃ καὶ συναδικῆ διαγνώσει καὶ εὐθυδίῳ προνοίᾳ καὶ προστασίᾳ τοῦ τὸν ἀποστολικὸν καὶ οἰκουμενικὸν θρόνον κατ' εὐκληρίαν διέποντος νῦν παναγιωτιᾶτου καὶ σεβασμιωτιᾶτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη, τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Κυρίλλου, τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐκλειαν ἔργον τιθεμένου διεγρηγομένη σπουδῇ προσεκλήθη ὁ γνήσιος καὶ νόμιμος αὐτῆς ἀρχιερεὺς ἱερώτατος μ/της Ν. καὶ Ἄρτης συναδελφὸς ἡμῶν ἀγαπητὸς κὺρ Πορφύριος ἀπὸ τῆς ἁγιωτάτης μ/λεως Ἐλασσῶνος, τῆς ἐλεηθείσης αὐτῷ πρὸς παριουθίαν μετὰ τὴν ἀνωτέρω περίστασιν καὶ ἀνεδέχθη πάλιν δικαίῳ λόγῳ τὴν κληρωθεῖσαν αὐτῷ ἐπαρχίαν καὶ διὰ τοῦ συνήθους ἀσπασμοῦ τῆς παναγίας αὐτοῦ καὶ πατρικῆς δεξιᾶς ἀποκατεστάθη αὐθις ποιμὴν τοῦ ἐν αὐτῇ λογικοῦ ποιμνίου, ἐφ' οἷς ἅπασιν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ὑπομνηματικὸν γράμμα . . . » (Ἰούνιος 1813)²⁷.

Πορφυρίου «ἐξωσθέντος τῆς ἐπαρχίας καὶ ἀπομακρυνθέντος δι' αἰτίας αὐτὸ τοῦτο ἀπαιτούσας καὶ τὴν τελείαν ἀπ' αὐτῆς παραίτησιν αὐτοῦ ὑπα-

25) Θ' 61.

26) Θ' 227.

27) Θ' 262, 319. Περὶ τοῦ Πορφυρίου Ἄρτης ὄρα: Τὰ σωζόμενα *Κωνστ. τοῦ ἐξ Οἰκονόμων* τόμ. Β' σ. 6, 14, 18, 20, 24, 39, 40, 47, 76, 168.

γορευούσας»—ἐξελέγη (Σ/βρ. 1820) «ὁ δσιώτ. ἐν ἱερομον. κὺρ Ἄνθιμος»²⁸.

Ἄνθιμον «δι' εὐλόγους καὶ δικαίας κανονικὰς αἰτίας ἀπελαθέντος καὶ ἐξωσθέντος ἀπ' αὐτῆς δι' ὑψηλοῦ βασιλικοῦ προσκυνητοῦ ὀρισμοῦ»—ἐξελέγη (8/βρ. 1826) «ὁ θεοφ. ἐπίσκοπος Παραμυθίας κὺρ Νεόφυτος»²⁹.

Νεοφύτου «τοῦ τῆδε βίου ἀπάραντος καὶ εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς μεταστάντος»—ἐξελέγη (Ἰούνιος 1829) «ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Εὐδοξιάδος κὺρ Κύριλλος»³⁰.

Κυρίλλου «παραίτησιν οἰκειοθελῆ καὶ ἀβίαστον ποιησαμένου»—ἐξελέγη (Δ/βρ. 1830) «ὁ δσιολογιώτ. ἐν ἱερομονάχοις κὺρ Νεόφυτος»³¹.

Νεοφύτου «μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτ. μ/λεως Σαμακοβίου»—ἐξελέγη (1836) «ὁ πανιερ. μ. Σαμακοβίου Ἰγνάτιος». Τῆς ἐκλογῆς ὁμοῦς ἀκυρωθείσης παρέμεινε καὶ ἐφεξῆς ποιμαίνων τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ Νεόφυτος.

Νεοφύτου «τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος καὶ εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς μεταστάντος»—ἐξελέγη (Αὐγ. 1841) «ὁ πανιερώτ. ἅγιος Διδυμοτείχου κὺρ Ἀβερκίος»³².

Ἀβερκίου «μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτ. μ/λεως Βάρνης»—ἐξελέγη (1 8/βρ. 1846) «ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Ἐλαίας κὺρ Ἱεροθέος»³³.

Ἱεροθέου «πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος καὶ εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς μεταστάντος»—ἐξελέγη (14 Ἰανουάρ. 1849) «ὁ πανιερ. μ. Φιλαδελφείας κὺρ Σωφρόνιος»³⁴.

Σωφρόνιου «διὰ καν. ψήφων καὶ συνοδ. ἐκλογῆς μετατεθέντος καὶ πρᾶξι βιασθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτάτης μ/λεως Ἀμασειας»—ἐξελέγη (27 Ἰανουαρ. 1864) «ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Ἀργυρουπόλεως κὺρ Σεραφείμ»³⁵.

Τὸν Σεραφείμ διεδέχθη τῷ 1894 ὁ Γεννάδιος καὶ τοῦτον τῷ 1912 ὁ Σπυρίδων»³⁶.

2) ΒΕΛΕΓΡΑΔΑ

Ἀπαρτισθεῖσα ἐξ ἐπισκοπῶν ὑποκειμένων ποτὲ τῇ μ/λει Δυρραχίου ἐμφανίζεται ἀρχικῶς (ιζ'. αἰῶν) ἡ ἐπαρχία αὕτη ὡς ἐπισκοπὴ καὶ ἀργό-

28) Κώδ. Θ' 421.—Τὰ σωζόμενα ὡς ἄνωτ. σ. 19.—Παρητήθη τῇ 7 Ν/βρ. 1826 (Κώδ. ΙΑ' 103).

29) Κώδ. ΙΑ' 103.

30) ΙΑ' 154.—Παρητήθη τῇ 2 Ν/βρ. 1830 (ΙΑ' 182).

31) ΙΑ' 182, 275, ΙΗ' 182.

32) ΚΒ' 21.

33) ΚΒ' 125.

34) ΚΒ' 193.

35) ΚΒ' 449.

36) Ι. Σ. Μποῦα ἐπισκοπικὴ Γεωγραφία (1833—1933). Ἀθήναι 1933, σ. 81.

τερον ὡς μητρόπολις τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν ἔχουσα ἐπισκοπὰς «τὴν τῆς Σπαθίας, Μουζεκίας, Αὐλόνου καὶ Κανίνης καὶ τώρα ὄλαι μία λέγεται τανῦν: Βελεγράδων καὶ Κανίνης». Τῷ 1767 ὑπήχθη καὶ αὕτη τῷ Π/χείῳ Κπόλεως, καταλαβοῦσα διαδοχικῶς τὴν ση', ξ' καὶ νε' θέσιν ἐν τῷ Συνταγματικῷ, τοῦ δὲ οἰκείου ἀρχιερέως φημιζομένου «ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Ἀλβανίας»¹.

Νεκτάριος, ἀναφερόμενος κατὰ Ἀπρίλιον 1668².

Παρθένιος, ἀναφερόμενος τῇ 1 Ἀπρ. 1683³.

Ἰγνάτιος, ἀναφερόμενος τῇ 8 Αὐγ. 1685, προαχθεὶς εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀρχ/πῆς Ἀχρίδος τῇ 13 Αὐγ. 1693⁴.

Νεκτάριος, ἀναφερόμενος κατ' Αὐγ. 1699 καὶ εἶτα: *Διονύσιος*, τῷ 1710 καὶ *Θεοδόσιος* 1715—16⁵.

Νικηφόρος, ἀναφερόμενος τῇ 5 Ἰουλίου 1718 καὶ ἐφεξῆς μέχρι 31 Ἰανουαρ. 1725⁶.

Κοσμάς, τῇ 2 Νηβρίου 1727, 4 Μαΐου 1733, 16 Φεβρ. 1734⁷.

Μεθόδιος, 20 Μαΐου 1736 καὶ ἐφεξῆς μέχρι τοῦ 1751⁸.

Τούτου θανόντος—ἐξελέγη (Ἀπρίλιος 1752) ὁ ἱερομόναχος *Ἰωάσαφ*⁹.

Ἰωάσαφ «τὸ κοινὸν πεπληρωκότος χρῆος»—ἐξελέγη (Ἰούνιος 1759) «ὁ δσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύρ *Ἰωάσαφ*», τῶν κανονικῶν ψήφων γενομένων, ἀδεία τοῦ Π. ΚΠόλεως Σεραφεῖμ καὶ ἀξιώσει τοῦ ἀρχ/που Ἀχριδῶν Κυρίλλου, ἐν τῷ ἐν ΚΠόλει ἰ. ναῶ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς μαγουλιωτίσεως ὑπὸ τοῦ πρ. Προϊλάβου Φιλοθέου, τοῦ πρ. Καστορίας Ἡσαίου καὶ τοῦ πρ. Λοιδορικίου Θεοκλήτου¹⁰.

Ἰωάσαφ παραιτηθέντος—ἐξελέγη (1763) ὁ ἱερομόναχος *Παρθένιος*.

Παρθενίου παραιτηθέντος — ἀποκατέστη (Σ/βριος 1765) καὶ αὕτις ὁ ὡς ἄνω *Ἰωάσαφ*, ἀναφερόμενος τῷ 1767¹¹.

1) G e l z e r Ungedr. κλπ. σ. 633.—τοῦ αὐτοῦ der Patriarchat von Achrida. Leipzig 1902 σ. 20, 29, 33.—*Χρυσάνθου Ἱεροσολύμων συνταγμάτων* σ. 73.—*Ὁρθοδοξία Γ'* 235.—*Κ. Δελικάνη* Πατρ. ἐγγραφα τόμ. Γ' 806, 807.—Σύντομος ἱστορ. περιγραφή τῆς ἰ. μ]λεως Βελεγράδων ὑπὸ Μ. Βελ. *Ἀνθίμου Ἀλεξούδη*. Κέρκυρα 1868.—*Μ. Ἑλλ. Ἐγκυκλ. Ζ'* 61.

2) G e l z e r ὡς ἄνωτ. σ. 31, 118, 140.

3) *ἀπόθι* σ. 119, 140.

4) *ἀπόθι* σ. 48, 50, 52, 55, 140.—*Δελικάνη* ὡς ἄνωτ. 791, 793, 794, 798, 856, 857, 863.—*Ἀνθ. Ἀλεξούδη* ὡς ἄνωτ. 120.

5) *Δελικάνη* σ. 810.—*Δελτίον* ἱστορ. καὶ ἔθνολ. ἐταιρίας τῆς Ἑλλάδος τόμ. Γ'. σ. 476.—*Α. Ἀλεξ.* ὡς ἄνωτ. σ. 120.

6) G e l z e r σ. 83, 86, 87, 94.—*Δελικάνη* σ. 848, 851, 855, 863, 865.

7) *Δελικάνη* σ. 864, 865, 873.

8) *ἀπόθι* σ. 864, 865, 873, 881.—*Ἀλ. Ἀλεξ.* ἐνθ' ἄνωτέρω.

9) *Δελικάνη* ὡς ἄνωτ. σ. 881.—Ἀναφέρεται τῷ 1752—1759 (*ἀπόθι*).

10) *ἀπόθι* σ. 855.—*Κώδ. Π. Ἀρχιεῖοφ. Δ'* 235.

11) Δὲν σώζονται τὰ ὑπομνήματα τοῦ *Παρθενίου* καὶ τοῦ ἀποκατασταθέν-
ΜΗΠΙΡΩΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΒ'. (1937)

Ἰωαννικίου¹² ἐτὸ ζῆν ἐκμετρούσαντος καὶ εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς μεταστάντος» — ἐξελέγη (20 Ἰανουαρίου 1769) «ὁ πανοσιολογ. πατριαρχικὸς ἐφημέριος ἐν ἱερομονάχοις κὺρ Γεράσιμος»¹³.

Ἰωάσαφ, ἀναφερόμενος τῇ 26 Σ/βρίου 1772. Τούτου «καθαιρέσει παντελεῖ τῆς ἀρχιερωσύνης καθυποβληθέντος διὰ πατριαρχ. καὶ συνοδ. γράμματος, περιέχοντος ἐκ πολλῶν ὀλίγα τὰ τῆς ἀθεμιτουργίας αὐτοῦ τολμήματα καὶ θεοστυγῆ κινήματα καὶ κανονικὰ ἐγκλήματα, δι' ἃ ὑπέστη ἐνδίκως τὴν τῆς ἐκκλησίας ἐσχάτην ποινὴν καὶ ἀπεμακρύνθη εὐλόγως τε καὶ δικαίως τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης καὶ ἐξώσθη τέλεον» — ἐξελέγη (Ν/βριος 1800) «ὁ πανιερωτ. μ/της πρ. Πελαγωνίας κὺρ Μελέτιος»¹⁴.

«Ἐπειδὴ πρὸ δύο χρόνων ὁ ἱερωτ. μ. Βελεγράδων κὺρ Ἰωάσαφ ἐβουλήθη παραιτήσασθαι προσωπικῶς τῆς ἀγιωτάτης ἐκείνης μ/λεως, ἤκιστα δ' ἐπιτελέσας τὰ ὑπὸ τῶν ἱ. κανόνων διαγορευόμενα, ἀγνοῶν ὡς δοκεῖ ἢ διὰ τὸ βαθὺ γῆρας αὐτοῦ ἐπιλαθόμενος αὐτῶν ἀποδομακισθεὶς παρὰ τῆς ἐκκλησίας, ὡς τοῦ ἐγγειρήματος αὐτοῦ ὄντος ἀπεναντίας ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀρχαίαις διατάξεσι καὶ τῷ κγ', κανόνι τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀγίας συνόδου... διὸ καὶ τῇ προσηκούσῃ ἐκκλησιαστικῇ ποινῇ ἐνδίκως καθυπεβλήθη, ἀποκατέστη δὲ ἀντ' αὐτοῦ διὰ κανον. ψήφων καὶ συνοδ. ἐκλογῆς μ/της Βελεγράδων ὁ ἱερ. μ/της πρ. Πελαγωνίας... κὺρ Μελέτιος, ἢ δ' ἐκείνου ἱερότης μετὰμελος γενόμενος ἐπὶ τοῖς πρότερον πεπραγμένοις καὶ ταχέως ἀνανήψα; ὑπέσχετο ποιεῖν τὰ ἀρέσκοντα τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ συμφώνως τοῖς θείοις νόμοις καὶ ἱ. κανόσι καὶ προσπεσὼν τῷ ἔλεει αὐτῆς ἠξίωτο τῆς παρ' αὐτῆς ἀθωώσεως καὶ συγχωρήσεως, ἀπέστειλε δὲ οἰκειοθελῆ τὴν ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ παραίτησιν εἰς τὸν ἀγιώτατον πατριαρχικὸν καὶ οἰκουμ. τοῦτον θρόνον δεόμενος προσδεχθῆναι αὐτὴν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ δὲ κὺρ Μελέτιος ἐν πρώτοις συναντήσας δυσχερείας καὶ ταῖς κατὰ τόπον ἀνωμαλίαις καὶ κατιδὼν ἑαυτὸν ἀδυνάτως ἔχοντα ἐξομαλῖσαι καὶ ἐξοικονομῆσαι τὰ ἐναντίως συμβεβηκότα ἐκὼν εἶναι ἡρετίσατο διὰ τὸ φιλήσυχον καὶ ἀτάραχον τῆς Ἐκκλησίας παραιτήσασθαι καὶ αὐτὸς τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης Βελεγράδων, καὶ δὴ ἀμφοτέρων οἰκειοθελῶς παραιτησαμένων τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης δι' ἐνυπογράφων αὐτῶν καὶ ἐνσφραγίστων παραιτήσεων, ἵνα μὴ ἡ ἐπαρχία αὕτη μένη ἐπὶ πολὺ ἄμοιρος ἀρχ/πῆς προστασίας...» — ἐξελέγη (8/βριος 1802) «ὁ ὀσιώτατος ἐν ἱερομον. κὺρ Ἰωάσαφ»¹⁵.

τος Ἰωάσαφ— Δελικάνη σ. 887, 891, 892, 893, 896, 898.— Ἀνθ. Ἀλεξούδη ὡς ἄνωτ. σ. 104.

12) Ἄγνωστον πότε ἐξελέγη.

13) Κώδ. Π. Ἀρχ. ζ'. 167. Πιθανῶς διεδέχθη αὐτὸν ὁ Ἰωάσαφ.

14) Κώδ. Θ'. 165. Ἡ καθάρσις τοῦ Ἰωάσαφ ἐν σ. 164.— Ἀνθ' Ἀλεξούδη ὡς ἄνωτέρω σ. 62, 70.

15) Θ'. 197. Ὁ Ἰωάσαφ παρητήθη τῇ 25 Αὐγ. 1802 (σ. 196).

Ἰωάσαφ «πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος καὶ εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς μεταστάντος»—ἐξελέγη (26 Φεβρ. 1855) «ὁ δόσιολογ. ἐν ἱερομον. κὺρ Ἀνθίμος, ὁ καὶ δευτερεύων χρηματίσας τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ μ. Ἐκκλησίας»¹⁶.

Ἀνθίμου «μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτ. μ/λεως Ἀμασείας»—ἐξελέγη (22 Ἰουλίου 1887) «ὁ πανιερ. μ. Ἰκονίου κὺρ Δωρόθεος»¹⁷.

Δωρόθεου «μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτ. μ. Βιζύης»—ἐξελέγη (12 Φεβρ. 1900) «ὁ πανιερ. μ. Παραμυθίας καὶ Φιλιππῶν κὺρ Βασίλειος»¹⁸.

Βασιλείου «μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτ. μ/λεως Δρυϊνουπόλεως»—ἐξελέγη (3 Σ/βρίου 1909) «ὁ πανοσιολογ. ἀρχιμ. κὺρ Καλλίνικος Δελικάνης ἀρχιεπιφύλαξ τοῦ Π/χείου»¹⁹.

Καλλινίκου «προαχθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτ. μ/λεως Βερροίας»—ἐξελέγη (4 Ἰουλίου 1911) ὁ πανοσιολ. ἀρχιμ. κὺρ Ἰακείμ»²⁰.

Ἰακείμ «μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτ. μ. Παραμυθίας» τῇ 9ῃ 8/βρίου 1924, ἡ ἐπαρχία παρέμεινε ἀνευ τιτλούχου ποιμένος.

3) ΒΕΛΛΑ - ΚΟΝΙΤΣΑ

Ἀντικαταστήσασα, κατὰ τὴν κρατοῦσαν γνώμην, τὴν ἐπισκοπὴν Φωτικῆς ὑπῆρξεν ἀρχικῶς μία τῶν ἐπισκοπῶν τῆς μ/λεως Ναυπάκτου καὶ ἀπὸ τοῦ 1285 τῆς μ/λεως Ἰωαννίνων. Τῇ ἐπισκοπῇ Βελλᾶς καὶ Κονίτσης ἠνώθη κατὰ Μάιον 1834 ἡ ἐπαρχία Πωγωνιανῆς, ἀποτελεσθεῖσης οὕτω τῆς μητροπόλεως Βελλᾶς καὶ Πωγωνιανῆς. Ἀποσπασθεῖσα τῆς Πωγωνιανῆς συνηνώθη ἡ ἐπαρχία Β. καὶ Κον. τῇ μ/λει Ἰωαννίνων τῷ 1842, γνωριζομένης τῆς τελευταίας ταύτης ὡς μητροπόλεως Ἰωαννίνων καὶ Βελλᾶς. Καταργηθεῖσης τῆς συνενώσεως ταύτης ἡ ἐπαρχία Β. καὶ Κον. ἀνεκλήθη καὶ αὐθις, κατὰ Μάιον 1863, εἰς τὴν προτέραν αὐτῆς ἐπισκοπικὴν τάξιν καὶ ἰδιότητα ὑπὸ τὴν μ/λιν Ἰωαννίνων. Κατὰ Ἰούνιον 1895 προήχθη εἰς μητρόπολιν καταλαβοῦσαν τὴν 78 θέσιν ἐν τῷ Συνταγματικῷ τῶν μ/λεων, μετὰ «ὑπερτιμίας» τοῦ ποιμένος αὐτῆς. Τέλη Φεβρουαρίου 1936, κατ' ἀπόφασιν τῆς ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ μ/λις αὕτη συνεχωνεύθη τῇ μ/λει Δρυϊνουπόλεως ὑπὸ τὸ ὄνομα Δρυϊνουπόλεως καὶ Κονίτσης¹.

16) ΚΒ'. 295.

17) ΕΖ'. 343.

18) Φια'. 51.

19) Φια'. 199.

20) Φια'. 250.

1) Partheys, 318, 260.—Geizer Ungedr. σ. 627.—Χρυσόδινου Ἱεροσολ. συνταγματικόν σ. 73.—Ὁρθοδοξία Γ'. 236.—Acta Patr. Α'. 494.—Μ. Γεθεων Πατρ. Πίν. σ. 433, 516, 691.—Ἡπειρωτ. Χρονικά Β'. 153, Δ'. 195 ἐξ. Μ. Ε. Ἐγκυκ. Σ'. 984. ΙΔ'. 817.—Le Quien Π'. 143.—Ἐκκλησία ΙΔ'. 71.